

Міністерство освіти і науки України  
Рівненський державний гуманітарний університет

# **ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ**

**Збірник наукових праць**

**Випуск 3**

*Засновано у 2015 році*

Рівне – 2016

УДК 37 : 005.591.6

I - 66

ББК 74.200

**Інноватика у вихованні** : зб. наук. пр. Вип. 3 / упоряд. О. Б. Петренко ; ред. кол. : О. Б. Петренко, Н. М. Гринькова, Т. С. Ціпан та ін. – Рівне : РДГУ, 2016. – 327 с.

До збірника увійшли наукові праці, здійснені у галузі теорії і методики виховання. Статті спрямовані на багатоаспектне висвітлення основних напрямів, сучасних підходів до змісту, форм і технологій виховного процесу, починаючи від дошкілля і завершуючи вищою школою.

#### **Редакційна колегія:**

*Головний редактор:* **Петренко Оксана Борисівна**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

*Заступники головного редактора:* **Гринькова Надія Михайлівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

*Відповідальний секретар:* **Ціпан Тетяна Степанівна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету.

#### **Члени редакційної ради:**

**Сухомлинська О. В.**, доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, Академік-секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України;

**Бех І. Д.**, доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України, директор Інституту проблем виховання НАПН України;

**Пустовіт Г. П.**, доктор педагогічних наук, професор, Учений секретар Відділення загальної педагогіки та філософії освіти НАПН України;

**Павелків Р. В.**, доктор психологічних наук, професор, перший проректор, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології Рівненського державного гуманітарного університету;

**Коберник О. М.**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та освітнього менеджменту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

**Лобода С. М.**, доктор педагогічних наук, професор, доктор габілітований, професор звичайний Вищої школи інформатики і прикладних наук (м. Лодзь, Республіка Польща).

### **Члени редколегії:**

**Безкоровайна О. В.**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри методики викладання іноземних мов Рівненського державного гуманітарного університету;

**Вербець В. В.**, доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної, навчально-методичної роботи та гуманітарної політики Рівненського державного гуманітарного університету;

**Войтович І. С.**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інформаційно-комунікаційних технологій та методики викладання інформатики Рівненського державного гуманітарного університету;

**Лісова С. В.**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики професійної освіти Рівненського державного гуманітарного університету;

**Литвиненко С. А.**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри практичної психології та психотерапії Рівненського державного гуманітарного університету;

**Карпенчук С. Г.**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії і методики виховання Рівненського державного гуманітарного університету;

**Поніманська Т. І.**, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і психології (дошкільної і корекційної), проректор з наукової роботи Рівненського державного гуманітарного університету;

**Федяєва В. Л.**, доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Херсонського державного університету;

**Шугаєва Л.М.**, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Рівненського державного гуманітарного університету;

**Яшук І. П.**, доктор педагогічних наук, професор, декан факультету початкової освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії;

**Бісовецька Л. А.** кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методик початкового навчання РДГУ;

**Дупак Н. В.**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики виховання РДГУ.

*Свідомство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 21161-10961Р.*

Упорядники: проф. **Петренко О.Б.**, доц. **Ціпан Т.С.**

Науково-бібліографічне редагування: **наукова бібліотека РДГУ**

Рецензент: **Федяєва В. Л.** - доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Херсонського державного університету

Друкується за рішенням Вченої ради РДГУ (протокол №5 від 26 травня 2016 р.)

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

## ЗМІСТ

<b>Сухомлинська О. В. В. О. Сухомлинський про життєві (вітальні) потреби дітей: піклування і захист.....</b>	<b>6</b>
<b>Пузовіт Г. П. Педагогіна складова дозвілlesої діяльності дитини у позашкільних навчальних закладах: соціокультурні виклики.....</b>	<b>15</b>
<b>Павелків Р. В. Роль навчання і виховання у формуванні моральної свідомості особистості молодшого школяра.....</b>	<b>27</b>
<b>Петренко О. Б. Постнекласична парадигма освіти й виховання: теоретичний аналіз.....</b>	<b>40</b>
<b>Потапчук Т. В. Педагогічні умови формування у студентів позитивного ставлення до навчання на заняттях із хорового класу.....</b>	<b>49</b>
<b>Budz I. F. Prospects in gifted education development: worldwide tendencies.....</b>	<b>56</b>
<b>Антонець Н. Б. Мікроісторія освіти: Ровенська школа-інтернат № 1 у долі її вихованців (початок 1960-х рр.).....</b>	<b>64</b>
<b>Бісовецька Л. А. Роль періодичної преси у формуванні особистості школяра.....</b>	<b>74</b>
<b>Бричок С. Б. Психолого-педагогічна діагностика у роботі куратора студентської групи.....</b>	<b>82</b>
<b>Ганжа М. В. Вплив мистецтва дизайну на виховання патріотичних почуттів молодших школярів.....</b>	<b>90</b>
<b>Гринькова Н. М. До проблеми формування педагогічної компетентності батьків з питань морального виховання молодших школярів в умовах позашкільного навчального закладу.....</b>	<b>98</b>
<b>Гудовсек О. А. Інноваційна технологія диференційованого навчання Світлани Логачевської.....</b>	<b>108</b>
<b>Жданович Ю. М. Теоретичні засади організації змістовного дозвілля для дітей переселенців.....</b>	<b>114</b>
<b>Петренко С. В. Мультимедійні презентації як інноватика у виховній діяльності.....</b>	<b>122</b>
<b>Семенов О. С. Психолого-педагогічні чинники та закономірності формування творчо спрямованої особистості старшого дошкільника у позашкільному навчальному закладі.....</b>	<b>129</b>
<b>Сергеєва Н. В. Психолого-педагогічні методи дослідження ціннісно-орієнтованої активності підлітків.....</b>	<b>139</b>
<b>Сойчук Р. Л. Особливості організації проектної діяльності у процесі виховання національного самоствердження учнівської молоді.....</b>	<b>146</b>
<b>Стельмашук Ж. Г. Педагогічні умови ефективної взаємодії сім'ї і школи у вихованні дисциплінованості учнів.....</b>	<b>155</b>
<b>Трохимчук І. М. Дослідницька діяльність як засіб формування екологічної вихованості учнів.....</b>	<b>165</b>
<b>Ціпан Т. С. Професійна компетентність сучасного вчителя.....</b>	<b>174</b>

<b>Ярмошук О. О., Василюк В. М.</b> Використання мнемотехніки як активного методу навчання на заняттях зі студентами спеціальності «Фізичне виховання» .....	182
<b>Добрики молодих науковців</b>	
<b>Баліка Л. М.</b> Бібліопедагогіка як наука про вивчення читацьких інтересів.....	190
<b>Бірюк Д. О.</b> Інноваційні підходи як стратегія й педагогічна умова реалізації менеджменту у вітчизняних вищих педагогічних освітніх закладах початку ХХІ століття .....	195
<b>Брончук О. Л.</b> Роль поетичного слова як засобу стимулювання творчої активності молодших школярів .....	208
<b>Булавина Ю. В.</b> Організація правового виховання учнівської молоді у загальноосвітніх навчальних закладах як педагогічна проблема .....	212
<b>Гаврилюк О. С.</b> Морально-естетичне виховання молодших школярів засобами мистецтва .....	220
<b>Давидюк І. В.</b> Основні інноваційні напрями підготовки майбутніх вчителів початкових класів до оздоровчо-спортивної роботи.....	226
<b>Долженко С. Г.</b> Попередження неуспішності молодших школярів як психолого-педагогічна проблема (50-80-ті роки ХХ ст.) .....	232
<b>Кашуба А. А.</b> Теоретичні аспекти підготовки майбутніх учителів фізичної культури до організації змагальної діяльності зі спортивних ігор .....	245
<b>Котлярчук Г. Й.</b> Формування в учнів основної і старшої школи пізнавального інтересу до природи за допомогою ТРВЗ-технології у процесі вивчення української літератури.....	251
<b>Максимюк Л. П.</b> До питання професійно-педагогічної культури вчителя.....	256
<b>Мар'юсик І. В.</b> Ігрова діяльність як засіб формування еколого-валеологічної культури молодших школярів .....	263
<b>Михальчук Ю. Б.</b> Естетичне світосприймання як соціально-педагогічна проблема .....	270
<b>Паврозник В. Ю.</b> Естетичне виховання дітей молодшого шкільного віку засобами мистецтва.....	275
<b>Пироженко П. В.</b> Гуманізація навчального процесу як складова реформи шкільної освіти в КНР .....	280
<b>Пташук О. А.</b> Естетична культура особистості як мета естетичного виховання: теоретичний аналіз .....	289
<b>Стрілецька К. А.</b> Казкотерапія як метод формування моральних якостей молодших школярів .....	295
<b>Федорук О. М.</b> Професійна підготовка документознавця в інформаційному середовищі як об'єкт педагогічного дослідження .....	303
<b>Шелюк Г. В.</b> Специфіка виховного процесу у початкових школах Св. Синоду (на матеріалах журналу «Церковно-приходская школа») .....	308
<b>Шидловський А. І.</b> Змістовно-організаційні особливості технології формування професійної компетентності майбутніх учителів фізико-технологічного профілю.....	318

## ВИКОРИСТАННЯ МНЕМОТЕХНІКИ ЯК АКТИВНОГО МЕТОДУ НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ ЗІ СТУДЕНТАМИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ»

**Анотація.** В статті показано значення використання мнемотехніки як активного методу навчання. Розкрито значення поняття мнемотехніка. Автори стверджують, що мнемоніку доцільно використовувати під час розучування як теоретичного, так і практичного матеріалу.

Наведено приклади використання деяких мнемотехнічних прийомів під час викладання дисципліни «Теорія і методика тестування у фізичному вихованні» для студентів спеціальності «Фізичне виховання».

**Ключові слова:** студенти, мнемотехніка, активні методи навчання.

**Постановка проблеми.** Сучасна вища професійна освіта орієнтована на реалізацію нової освітньої парадигми, спрямованої на підготовку компетентних фахівців, що володіють високоорганізованим індивідуальним стилем самоосвіти, академічної, соціальної та професійної мобільності, конкурентоспроможністю в умовах все більш глобалізованого ринку праці.

Найважливішим завданням сучасної освіти є раціоналізація інтелектуальної діяльності за рахунок використання нових педагогічних технологій, засобів і методів, що дозволяють радикально підвищити ефективність і якість підготовки фахівців, здатних творчо підходити до вирішення складних професійних завдань, які вміють на практиці застосовувати ті знання і навички, які вони отримали в процесі навчання у вищому навчальному закладі.

Тривалий час у вищих навчальних закладах переважаючою була методика підготовки фахівця, яка зводилась лише до запам'ятовування знань, що становлять зміст навчальної дисципліни. Така методика недостатньо орієнтована на розвиток особистості, здатної не тільки засвоювати готові знання, а й творчо їх переробляти, вона ускладнює справжнє засвоєння, змушуючи студента займатися протиприродною для творчої людини, справою – заучуванням «дисциплінарних знань», які запам'ятовуються з кожної дисципліни окремо, без видимого зв'язку між собою і часто поза зв'язком із майбутньою професією.

На даний час вже недостатнім є сциентичне мислення педагога. Сучасні тенденції вищої освіти вимагають активного застосування технологій, спрямованих на духовно-діяльнісну особистість, для якої характерні вміння творчо вчитися, переробляючи наукові знання і суспільний досвід до потреб практики.

Викладання навчальних дисциплін повинно спиратися на методологічний принцип діяльнісного підходу, при реалізації якого не викладач вчить, а студент вчиться сам в процесі своєї діяльності. Чим активніша пізнавальна діяльність студента, тим вища ефективність

засвоєння. Роль викладача в цих умовах перетворюється на роль організатора навчальної діяльності студента, а не людини, яка в буквальному сенсі вчить його, передаючи в ході викладання свої знання. За таких умов великого значення набувають теоретико-методичні дослідження пошуку ефективних методик навчання, де студент виступає не пасивним споживачем інформації, а активним її користувачем і виробником.

**Аналіз останніх досліджень з проблеми.** Надмірна сталість, стійкість системи принципів і критеріїв перешкоджає розвитку особистості. Це цілком справедливо і щодо професійної педагогічної діяльності, що і підтверджують дані соціологічних досліджень. Лише 8% педагогів працюють як новатори, кожний п'ятий зорієнтований на традиційні способи діяльності і з недовірою ставиться до інновацій [2; 5; 7; 9].

Питаннями інноваційного підходу до навчання та використання в навчальному процесі технологій займалися А. Алексюк, А. Андрощук, В. Галузинський, М. Євтух, А. Нісімчук, І. Осадченко, О. Падалка, О. Пехота, Є. Полат, О. Пометун, Ю. Сенько, В. Сластьонін, Г. Селевко, Л. Столяренко та ін.

Різні аспекти загальнопедагогічної підготовки, проблеми розвитку творчого потенціалу, творчих здібностей, педагогічної креативності викладачів різного фаху (математики, початкового навчання, іноземних мов, трудового навчання, фізкультури тощо) досліджували А. Буреніна, В. Василюк, О. Дубасенюк, С. Зайцева, Т. Круцевич, Л. Манчуленко, О. Петренко, Т. Ротерс, О. Сидоренко, М. Стась, С. Олійник, Н. Устинова, С. Хмельковська, Л. Шеховцова, І. Шинтяпіна та ін.).

Базовими для нашого дослідження стали праці, присвячені дослідженню складу мнемічних дій і операцій (П. Н. Леонтьєв, П. І. Зінченко, А. А. Смирнов та ін.), використанню мнемотехніки під час навчання студентів іноземної мови (Н. А. Бараненкова, С. В. Король, Д. А. Островська, Л. К. Светено), теоретичної фізики (Н. В. Подопрігора, О. М. Гур'євська, О. А. Горобець), викладання географії (З. В. Бойко, О. Л. Чудіна тощо).

З огляду на те, що процеси сприйняття, запам'ятовування, мислення у дорослої людини протікають менш продуктивно, ніж у дитини чи підлітка, а процес навчання у закладах освіти невпинно перетворюється з системи передачі знань на систему їх самостійного здобування слухачами – це зумовлює генерування новітніх ефективних підходів до навчання студентів. Одним із таких підходів є опанування мнемічною технологією навчання.

**Мета статті** – показати значення використання мнемотехніки як активного методу навчання, що сприяє дивергентному запам'ятовуванню матеріалу під час викладання студентам старших курсів галузі «Фізичне вихованні і спорт» дисциплін циклу професійно-практичної підготовки.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Процес навчання у закладах освіти невпинно перетворюється з системи передачі знань на

систему їх самостійного здобування слухачами, систему пошуку шляхів розв'язання нагальних проблем через дослідницьку діяльність, притаманний андрагогічній моделі навчання. По мірі розвитку людини, розвитку її особистості, накопичення нею життєвого досвіду, все ширше застосовуються в навчанні андрагогічні принципи.

У процесі навчання використовуються різні методи взаємодії викладача та студента [1; 3; 8], хоча на даний час, перевага віддається інтерактивним методам навчання, оскільки вони забезпечують кращий результат засвоєння навчального матеріалу студентами. Цим же методам в основному присвячена основна маса публікацій. Слід зазначити, що вибір того чи іншого методу залежить від характеру дисципліни викладання, цілей навчання, можливостей і переваг викладача, контингенту студентів.

Дослідження показали, що процеси сприйняття, запам'ятовування, мислення у дорослої людини протікають не так продуктивно, як у дитини або підлітка. У зв'язку з цим, першорядної ваги набувають методологія, методи, способи навчання, зокрема використання мнемонічних прийомів запам'ятовування.

Усі прийоми запам'ятовування наукового матеріалу можна розділити на два основних напрями: мнемотехніка (методи, в основі яких лежить вербально-логічне мислення) та ейдетика (методи, які базуються на конкретно-образному мисленні). Вперше таке ділення запропонував радянський психолог О. Р. Лурія. Зараз в педагогіці є багато шанувальників як першого, так і другого напрямку [1; 4; 6].

Ейдетичні прийоми краще використовують ті студенти, які мають образну пам'ять. Особи з більш розвинутою аналітичною пам'яттю віддають перевагу іншим способам запам'ятовування матеріалу, зокрема прийомам мнемотехніки. Мнемоніка не здатна покращувати пам'ять, а лише допомагає запам'ятовуванню. Саме цьому прихильники ейдетики не вважають її корисною для студентів. Тому ми пропонуємо знайомити студентів як з мнемотехнічними, так і з ейдетичними прийомами.

Мнемотехніка – це процес засвоєння нової інформації за допомогою спеціальних методів і прийомів. Це нова освітня технологія, що допомагає кожній дитині комфортно та легко здобувати знання у будь-якому віці. Мнемотехніка використовує природні механізми пам'яті мозку і дозволяє повністю контролювати процес запам'ятовування, збереження і пригадування інформації.

Крім основних мнемотехніка допомагає вирішити такі навчальні та виховні завдання:

- розширення творчих можливостей студента;
- формування вміння ефективно і самостійно вчитися;
- підвищення самооцінки студента, завдяки результативності у навчанні;
- збільшення навчальної мотивації, а з нею успіху;
- сприяння більшій самостійності в інтелектуальній та практичній роботі, що в свою чергу підвищує адаптацію людини у соціумі;
- активізація внутрішніх механізмів засобами мнемотехнології.



Як вже зазначалось вище, в основі мнемотехніки лежить вербально-логічне мислення. Отже, ми можемо стверджувати, що прийоми мнемотехніки взаємопов'язані з розвитком логічного мислення та сприяють розвитку інтелектуальних здібностей людини.

Мнемотехніка використовує природні механізми пам'яті мозку і дозволяє цілком контролювати процес запам'ятовування, збереження та згадування інформації. Існує ряд мнемотехнічних прийомів, які допомагають запам'ятовуванню. Наведемо їх приклади.

Завдяки образності, ігровому та емоційному компонентам, що покладені в основу мнемотехніки, процес запам'ятовування перетворюється на цікаву захопливу гру, а потрібна інформація мимовільно й міцно закарбовується в пам'яті.

До окремих мнемотехнічних прийомів відносяться: піктограма, аналогія, синтез, сюжет, фонетична асоціація.

Мнемоприйомами можуть слугувати логічні вправи, які створюють умови для розумової діяльності, вимушують студентів здійснювати ті або інші розумові операції. Виділяють наступні види логічних вправ: вербальні, символічно-логічні і комбіновані.

Прикладами логічних вправ можуть служити такі завдання: «виділіть істотну ознаку», «знайдіть загальну ознаку», «побудуйте модель» і так далі.

У вербальних логічних вправах можна використовувати завдання двох типів: 1) вирішити анаграми і виключити зайві слова; 2) вставити пропущене слово. Анаграмою називається слово, в якому порівняно з вихідним словом переставлені всі або декілька букв. Вирішити анаграму – означає визначити вихідне слово.

Наведемо приклади використання деяких мнемотехнічних прийомів, які сприяють запам'ятовуванню та розвитку логічного мислення під час викладання дисципліни «Теорія і методика тестування у фізичному вихованні» для студентів спеціальності «Фізичне виховання».

#### **Методика «виділення істотних ознак»**

Тема заняття: «Система тестування ЄВРОФІТ».

Із п'яти слів, що стоять у дужках виділити два (їх підкреслити), які мають зв'язок зі словами перед дужками.

1. Контрольні вправи (біг 1500 м, тест «Фламінго», тест PWC<sub>170</sub>, проба Руф'є, проба Штанге).

2. Стандартні функціональні проби (тест PWC<sub>170</sub>, проба Руф'є, ЧСС, вис на зігнутих руках, ХОД).

3. Максимальні функціональні проби (визначення МСК, визначення ПАНО, тест «Фламінго», ЧСС, піднімання в сід).

4. Загальна витривалість (човниковий біг зі швидкістю, що поступово зростає, човниковий біг 4x9, тест PWC<sub>170</sub>, біг 60 м, вис на зігнутих руках).

5. Силова витривалість (вис на перекладині, кистьова динамометрія, підйом тулуба з положення лежачи, стрибок в довжину, біг 60 м).

6. Рівновага (тест «Фламінго», нахил тулуба вперед з положення сидячи, балансування, стоячи на одній нозі, стрибок вгору, тест PWC<sub>170</sub>).

#### Методика «виключення понять»

Тема заняття: «Система тестування ЄВРОФІТ».

Кожен ряд складається з п'яти слів, чотири з яких поєднуються одним із тестів ЄВРОФІТ, а одне – ні.

Знайти ті слова (підкреслити їх), які не стосуються тесту. Назвати тест.

1. Фізична працездатність, витривалість, швидкісні здібності, аеробний компонент, ЧСС.

2. Статична рівновага, балансування, секундомір, сантиметрова стрічка, металева підставка.

3. Швидкість, секундомір, гумові диски, металева підставка, цикли.

4. Тріцепс, біцепс, під лопаткою, над клубовою кісткою, литкова складка.

#### Піктограма

Тема заняття: Польські тести для визначення рухових здібностей учнів.

1. Зобразити схематично послідовність виконання вправ що входять до батареї тестів Л. Денисюка, тестів Тайста та К. Зухори.

2. Знайдіть відмінність у виконанні комплексного тесту на визначення координаційних здібностей між тестом Л. Денисюка (рис. 1) та тестом Тайста (рис. 2)

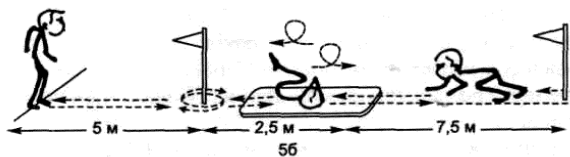


Рис.1

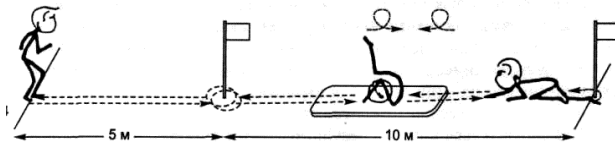


Рис.2.

#### «Словесний лабіринт», або вирішення анаграми

Тема заняття: «Система тестування ЄВРОФІТ».

Із букв, що стоять в одному рядку, визначити вихідне слово. Назвіть тест, з якого воно взято.

1. ФРІЄТОВ (ЄВРОФІТ)
2. МАНРДИЯМОІТЕ (динамометрія)
3. РОГРЕМЕЛЕВОТ (велоергометр)
4. НВЛАНАБНЯСУА (балансивання)
5. НФМАОГОТІН (магнітофон)

Вправи за типом «словесного лабіринту», «виділення істотних ознак», можуть бути використані і під час інтелектуальної розминки та (або) слугувати преамбулою до проведення ділових і імітаційно-модельючих ігор – для активізації студентської аудиторії, включення її в наступну інтерактивну взаємодію.

Ці методи можна використовувати як окремо, так і в комплексі – декілька структурно (тематично) подібних методів на одному занятті.

**Висновки і перспективи подальших розвідок.** У сучасній педагогіці існує багато різноманітних форм та методів активного навчання, спрямованих на якісне засвоєння знань студентами, розвиток їх розумової діяльності, набуття досвіду самостійного опрацювання навчального матеріалу, серед яких чільне місце посідають мнемотехнічні прийоми, які стануть у пригоді під час розучування як теоретичного, так і практичного матеріалу студентів галузі «Фізичне виховання і спорт». Перспективи наукових розвідок щодо цього напряму вбачаємо у поглибленому і детальному дослідженні механізмів використання мнемотехніки під час викладання дисциплін циклу професійно-практичної підготовки студентів галузі «Фізичне виховання та спорт» і подальшим їх теоретико-методичним аналізом.

#### **Список використаних джерел:**

1. Авво Б. В. Образовательные стратегии и технологии обучения при реализации компетентностного подхода в педагогическом образовании с учетом гуманитарных технологий / Б. В. Авво, А. А. Ахаян, Е. С. Заир-Бек та ін. — СПб. : Изд-во РГПУ им. А. И. Герцена, 2008. – 108 с.
2. Василюк В. М. Значення розвитку креативності як акмеологічної інваріанти професіоналізму майбутнього фахівця з фізичної культури / В. М. Василюк, О. О. Ярмошук // Наукові педагогічні проблеми фізичної культури. – К., 2014. – Вип. 12 (53). – С. 17–20.
3. Дубасенюк О. А. Передумови розвитку андрагогіки як чинника особистісного та професійного зростання дорослого / О. А. Дубасенюк // Андрагогічний вісник. – Харків, 2013. – Вип. 4. – С. 26–33.
4. Казаринова А. Ю. Возможности мнемотехники в развитии самообразовательной компетенции будущего учителя иностранного языка / А. Ю. Казаринова // Педагогическое мастерство: материалы междунар. науч. конф. (г. Москва, апрель 2012 г.). – М. : Буки-Веди, 2012. – С. 15–18.
5. Круцевич Т. Інноваційні процеси у сфері підготовки та перепідготовки кадрів з фізичної культури / Т. Круцевич, М. Зайцева // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – К., 2005. – № 4. – С. 41–44.
6. Усова А. В. Условія успішного формування у учасних научних понять / А. В. Усова // Наука и школа. – 2006. – № 4. – С. 57–59. [Режим доступу.: <http://nauka-i-shkola.ru/2006-4.html>].
7. Цьось А. В. Сучасні технології викладання спортивних дисциплін. / А. В. Цьось, Г. В. Балахнічова, Л. В. Заремба. – Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2010. – 132 с.

8. Шиян Б. М. Методика викладання спортивно-педагогічних дисциплін у вищих навчальних закладах фізичного виховання і спорту / Б. М. Шиян, В. Г. Папуша. – Харків: «ОБС», 2005. – 208 с.
9. Ярмошук О. О. Дидактичні ігри в системі підготовки фахівців з фізичної культури і спорту / О. О. Ярмошук // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: науковий журнал. – Харків : ХДАДМ, 2011. – № 12. – С.139–142.

#### **REFERENCE TRANSLATED AND TRANSLITERATED**

1. Avvo B. V. Obrazovatel'nye strategii i tehnologii obuchenija pri realizacii kompetentnostnogo podhoda v pedagogicheskom obrazovanii s uchetom gumanitarnyh tehnologij [Educational strategies and teaching techniques in the implementation of the competency approach to teacher' education, taking into account humanitarian technologies] / B.V. Avvo A.A. Ahajan, E.S. Zair-Bek ta in. – SPb.: Izd-vo RGPU im. A. I. Gercena, 2008. – 108 s. (in Russian)
2. Vasylyuk V. M. Znachennia rozvytku kreatyvnosti yak akmeolohichnoii invariantu profesionalizmu maybutnoho fakhivtsya z fizychnoi kultury [The importance of developing creativity as acmeological invariants of professionalism of the future specialist in physical culture] / V. M. Vasylyuk, O. O. Yarmoshuk // Naukovi pedahohichni problemy fizychnoi kultury. – 2014. – Vyp. 12 (53). – S. 17–20. (in Ukrainian)
3. Dubasenjuk O.A. Peredumovy rozvytku andrahohiky yak chynnyka osobystisnoho ta profesijnoho zrostannia dorosloho [Preconditions for the development of andragogy as a factor of personal and professional growth of adult] / O.A .Dubaseniuk // Andrahohichny visnyk. – 2013. – Vyp. 4. – S. 26-33. (in Ukrainian)
4. Kazarinova A. Yu. Vozmozhnosti mnemotekhniki v razvitii samoobrazovatel'noy kompetencii budushhego uchitelja inostrannogo jazyka [Possibilities of mnemonics in the development of self-competence of a future foreign language teacher] / A. Yu. Kazarinova // Pedagogicheskoe masterstvo: materialy mezhdunar. nauch. konf. (g. Moskva, aprel' 2012 g.). [Pedagogical skills: materials of the international scientific conference (Moscow, April 2012)]. – M.: Buki-Vedi, 2012. – S. 15-18. (in Russian)
5. Krucevych T. Innovatsiyni procesy u sferi pidhotovky ta perepidhotovky kadriv z fizychnoi kultury [Innovative processes in the sphere of training and retraining of personnel for physical culture] / T. Krucevych, M. Zajceva // Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia i sportu. – 2005. – № 4. – S. 41-44. (in Ukrainian)
6. Usova A. V. Uslovija uspeshnogo formirovanija u uchashhihsja nauchnykh ponjatij [Conditions for the successful formation of students ' scientific concepts ] / A. V. Usova // Nauka i shkola. – 2006. – № 4. – С. 57–59. – Rezhim dostupu: <http://nauka-i-shkola.ru/2006-4.html>. (in Russian)
7. Tsjos A. V. Suchasni tekhnolohii vykladannia sportyvnykh dystsyplin [Modern technologies in teaching sports disciplines] / A.V. Cjosj, Gh.V. Balakhnichova, L.V. Zaremba. – Lutsk: VNU im. Lesi Ukrayinky, 2010. – 132 s. (in Ukrainian)

8. Shyjan B.M. Metodyka vykladannia sportyvno-pedahohichnykh dystsyplin u vyshchykh navchalnykh zakladakh fizychnoho vykhovannia i sportu [Methods of teaching sport-pedagogical disciplines in higher educational institutions of physical education and sport] / B.M.Shyjan, V.Gh. Papusha – Kharkiv: «OVS», 2005. – 208 s. (in Ukrainian)
9. Yarmoshhuk O.O. Dydaktychni ihry v systemi pidhotovky fakhivciv z fizychnoi kultury i sportu [Didactic games in training of specialists in physical culture and sport] / O.O. Yarmoshhuk // Pedahohika, psykholohia ta medyko-biologhichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu: naukovy zhurnal. – Kharkiv: KhDADM, 2011. – № 12. – S.139-142. (in Ukrainian)

**Аннотация.** В статье обобщены теоретические положения относительно сущности понятия «профессиональная компетентность», которая рассматривается как интегрированное свойство личности, обладающей комплексом профессионально значимых для учителя качеств, имеет высокий уровень научно-теоретической и практической подготовки к творческой педагогической деятельности и эффективному взаимодействию с учащимися в процессе педагогического сотрудничества на основе внедрения современных технологий для достижения высоких результатов. Охарактеризованы этапы профессионального развития учителя. Определены и проанализированы структурные компоненты профессиональной компетентности учителя и условия, направленные на повышение профессиональной компетентности.

**Ключевые слова:** учитель, профессиональная компетентность, критерии профессионализма учителя, структурные компоненты профессиональной компетентности учителя.

**Abstract.** The processes of perception, remembering and thinking of an adult occur less productive than in a child or in a young man, and the educating process steadily transforms from a system of knowledge to the system of self-acquiring knowledge. The result of these process is creating new efficient approaches to teaching. One of these approaches is mastering with mnemonic learning.

The article describes the importance of using mnemonics as an active teaching method that promotes divergent remembering of material in teaching the disciplines of professional and practical training of senior students (the specialty “Physical education and sport”).

The article reveals the meaning of mnemonics. It gives examples of the use of certain mnemonic techniques in teaching the discipline "Theory and methods of testing in physical education" for students of "physical education" speciality.

It is determined that mnemonic methods can be attributed to methods for active teaching. They are focused on the quality of teaching students and on developing of their mental activity. The authors stated that mnemonics should be used when teaching theoretical and practical material by students.

**Keywords:** students, mnemonics, active teaching methods.

Наукове видання

**ІННОВАТИКА У ВИХОВАННІ**  
**Збірник наукових праць**

**Випуск 3**

Упорядники:  
проф. **Петренко О.Б.**, доц. **Ціпан Т.С.**

Науково-бібліографічне редагування:  
**наукова бібліотека РДГУ**

Підписано до друку 26.05.2016 р.  
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.  
Ум. друк. арк. 22,7. Замовлення №191/1. Наклад 300

Віддруковано засобами різнографічного друку  
редакційно-видавничого відділу  
Рівненського державного гуманітарного університету  
33027, Рівне, вул. С.Бандери, 12; тел.: 0-362-26-48-83

I – 66      **Інноватика у вихованні** : зб. наук. пр. Вип. 3 / упоряд.  
О. Б. Петренко ; ред. кол. : О. Б. Петренко, Н. М. Гринькова,  
Т. С. Ціпан та ін. – Рівне : РДГУ, 2016. – 327 с.

УДК 37 : 005.591.6  
ББК 74.200

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2016